

Routines om iedereen binnen de school te stimuleren elkaar opstekers te geven.

Binnen De Vreedzame School werken we aan een positief sociaal klimaat. Tijdens de activiteiten van Blok 1 wordt daarom aandacht besteed aan het belang van het geven van opstekers en leren we kinderen hoe ze elkaar opstekers kunnen geven.

Langzamerhand zien we dat het geven van opstekers toeneemt en dat kinderen gaan ontdekken dat er verschillende soorten opstekers te geven zijn. Door als volwassenen opstekers te geven waar het kan en waardering uit te spreken naar kinderen die elkaar een opsteker geven, wordt er gewerkt aan een positieve sfeer. Bovendien bevestigen we hiermee gedrag dat we graag willen zien. 'Zo willen we het graag op onze school!'

In alle groepsmappen staan verschillende routines genoemd bij de suggesties voor toepassing, om hieraan regelmatig een nieuw impuls te kunnen geven. In de praktijk blijkt dat het goed werkt om regelmatig een andere routine te introduceren om te voorkomen dat de kracht van de routine uitdooft.

Nodig kinderen uit de opsteker gericht te geven aan de persoon voor wie de opsteker bestemd is. Dus: 'Ik vind dat je mij heel erg geholpen hebt met opruimen' in plaats van 'Pieter heeft mij goed geholpen met opruimen.'

Om routines te kunnen afwisselen hebben we ze voor u op een rijtje gezet.

Mocht u zelf nog andere routines hebben bedacht dan horen we het natuurlijk graag! Ook uw groep is vast in staat om leuke variaties te bedenken! Geef ze door via devreedzameschool@cedgroep.nl.

Veel plezier met het gebruik van de routines!

Routines

De Gouden Knoop
Aan het begin van de ochtend geeft u een leerling, ongemerkt voor de anderen, de Gouden Knoop. De leerling die de Gouden Knoop heeft (of een Gouden Sleutel of iets anders) doet extra zijn best op het geven van opstekers. Aan het eind van de ochtend of de dag raden de leerlingen wie vandaag de Gouden Knoop had.

De ervaring leert dat andere kinderen hierdoor ook meer opstekers gaan geven, zodat het moeilijk wordt om te raden wie die dag de Gouden Knoop heeft.

Leerling van de dag of week
Stel 'de leerling van de dag' of week in. Maak op een A3 een fotolijstje (of neem een echt fotolijstje) waarop de foto van de leerling van de dag of week komt. Deze week wordt deze leerling extra in het zonnetje gezet. Aan het eind van de dag of week kunnen leerlingen opstekers geven aan de leerling van de dag. Deze opstekers noteert u op het A3. Aan het eind van de week mag de poster mee naar huis en kunnen ouders de poster eventueel aanvullen.

Wie is wie?
De groep schrijft van drie leerlingen op wat zo leuk is aan hen, waarom dat zo leuk is, wat iemand leuk maakt, wat iemand voor leuke dingen doet, enzovoort. Opstekers dus! Ieder heeft dus drie briefjes met de naam van een leerling en de kwaliteiten. Verzamel de briefjes en schrijf alle kwaliteiten van de drie leerlingen onder elkaar op het bord, zonder de naam erbij te schrijven.

Laat de groep raden wie bij welk lijst hoort. Geef iedere leerling zijn of haar lijst mee naar huis om thuis te aten zien. Maak een rooster zodat alle leerlingen aan de beurt komen, bijvoorbeeld drie leerlingen per week.

Brievenbus in de klas
Hang een brievenbus in de klas en vertel dat iedereen vanaf nu een brief kan 'sturen' naar iemand anders in de groep. Dat kan een opsteker zijn (bijvoorbeeld: 'Ik vind dat we vandaag goed konden samenwerken met rekenen!'), maar het kan ook een vraag zijn (bijvoorbeeld: 'Ik snap niet waarom…..dat gedaan heeft'.) Spreek met de groep af dat u aan het einde van de week de bus leegt en dat u altijd eerst overlegt met de briefschrijver wat er verder mee gebeurt (bijvoorbeeld in de groep bespreken).

Bespreek ook van te voren hoe er wordt om gegaan met de briefjes (Briefjes voor lezen door kinderen of leerkracht? Met afzender erbij? Anoniem?).

Buttons
Maak een paar buttons met bijvoorbeeld een opgestoken duim. Leerlingen die een positieve bijdrage hebben geleverd aan de groep mogen die dag een button dragen. Andere collega's kunnen hierop reageren door de leerling nog eens extra te complimenteren.

Lootjes
Laat iedereen een lootje maken met zijn of haar naam erop. Neem de lootjes in en laat iedere leerling vervolgens een lootje trekken. Houd aan het einde van de dag een opstekerkring waarin de leerlingen een opsteker geven aan de leerling van hun lootje. Stimuleer vooral opstekers te geven die gaan over wat ze de ander hebben zien doen die dag.

Een opsteker voor…
Deel kaartjes uit om iets op te kunnen schrijven. Vraag de leerlingen om na te denken over iemand uit hun omgeving. Laat ze nadenken over wat ze leuk vinden aan die persoon. Laat ze voor deze persoon een opsteker schrijven op het kaartje. Een paar leerlingen kan gevraagd worden aan wie ze welke opsteker gaan geven. Nodig de leerlingen uit hun opsteker deze week te

gaan geven aan de persoon die ze gekozen hebben. De week erna bespreekt u met de groep hoe de personen gereageerd hebben.

Opstekers in de tafelgroepjes
Laat de leerlingen na een bepaalde les of een opdracht met de klok mee een opsteker geven aan elkaar in hun tafelgroepje.

Opstekers na de gymles
Nodig kinderen na de gymles uit elkaar opstekers te geven. De ervaring laat zien dat er dan hele andere opstekers worden gegeven dan in het klaslokaal.

De opstekerclub
Vertel in de kring dat u een Opstekerclub wilt oprichten. U nodigt iedere leerling uit lid te worden van de club. Als je lid bent van de club zorg je ervoor dat je vaak iets aardigs doet voor een ander of een opsteker geeft.

Laat de leerlingen eerst hun lidmaatschapskaartje maken: bijvoorbeeld een kaartje in de vorm van een hart, waarop aan beide kanten hun naam staat. Ze mogen een kant van het kaartje zelf versieren. De andere kant blijft onversierd.

Aan de muur komt een groot vel te hangen (of een bord), eventueel in de vorm van een hart met daarop geschreven 'De Opstekerclub'. Alle lidmaatschapskaartjes komen aan dat vel te hangen, zodat ze omgedraaid kunnen worden. Elke ochtend hangen de kaartjes met hun onversierde kant naar voren. Elke keer dat iemand iets aardigs doet of een opsteker geeft, wordt het kaartje omgedraaid (met de versierde kant boven). De hele groep is jury, samen wordt bepaald of iemand zijn kaartje mag omdraaien. Je kunt het niet zelf doen. Anderen observeren jou en beoordelen of jouw kaartje omgedraaid mag worden.

Doe dit bijvoorbeeld drie ochtenden. Bekijk met de groep waarom er kaartjes omgedraaid kunnen worden. Moedig kinderen van wie het kaartje nog niet is omgedraaid hun best te doen, zodat dit ook voor hen het geval kan zijn op de middag. Met sommige kinderen kunt u meedenken hoe ze hiervoor zouden kunnen zorgen.

Mix en Ruil met opstekers
Maak kaartjes met op ieder kaartje een naam van een kind uit de groep. Deel de kaartjes uit aan de kinderen. Ieder kind bedenkt een opsteker voor het kind dat op zijn of haar kaartje staat en schrijft de opsteker op het zelfde kaartje. Vervolgens doet u de werkvorm Mix en Ruil waarbij alle opstekers uitgewisseld worden en. De opsteker op het kaartje kan ook aangevuld worden met andere opstekers. Deze werkvorm wordt ook wel 'positief roddelen' genoemd.

Als alle kinderen weer in de kring zitten kunt u nagaan of ieder kind zijn of haar eigen opsteker is tegen gekomen. Zo niet, dan kan deze alsnog gegeven worden.

De groene kaart bij voetbal en andere teamsporten
Bij het voetballen in de pauze kan de groene kaart geïntroduceerd worden. Aan het einde van de wedstrijd geven de twee partijen na onderling beraad 1 groene kaart aan de meest sportieve tegenstander.

Natuurlijk is de groene kaart ook goed te gebruiken tijdens de gymles wanneer er een spel of wedstrijd gespeeld wordt.

Kinderkwaliteitenspel
Het Kinderkwaliteiten spel kan kinderen helpen om opstekers te geven aan elkaar. Het spel levert kaartjes waarop kwaliteiten genoemd worden. Deze kaartjes kunnen kinderen op ideeën brengen om anderen gerichte feedback te geven over specifieke kwaliteiten die ze bij elkaar zien.

Een routine als binnenkomer of afsluiter

Opstekerrondje
Leerlingen zitten in de kring. Laat de Vreedzame School-bal rond gaan, terwijl u zich omdraait. Roep na een paar seconden 'STOP!' en vraag aan de groep een opsteker te geven aan degene die op dat moment de bal in zijn of haar handen heeft. Herhaal het een paar keer. Zorg dat er ongeveer drie a vier opstekers gegeven worden per kind en laat dan de bal weer doorgeven. Geef indien nodig ook zelf een opsteker aan het kind dat de bal in handen heeft. Laat eventueel een kind uw rol overnemen.

Een hart in de kring
Maak een kring. Vraag iedereen na te denken over een goede vriend(in) en iets te bedenken wat hij of zij leuk vindt aan die vriend(in). Geef de kinderen denktijd. Laat vervolgens een groot hart de kring rondgaan. Als kinderen het hart vasthouden mogen ze de naam van de persoon noemen en iets wat hij of zij leuk vindt aan die vriend(in).

Specifiek voor de onderbouw

De opstekerketting
In les 7 van Blok 1 wordt bij de kleuters de opstekerketting geïntroduceerd. Maak dagelijks gebruik van de opstekerketting. U geeft de ketting 's morgens aan een kind, vergezeld door een opsteker. Dat kind mag de ketting met een opsteker doorgeven aan een ander kind. Stimuleer de kinderen de ketting gedurende de dag door te geven aan elkaar. Het kan ook tijdens de speel/werktijden en tijdens het buitenspelen. Zorg ervoor dat alle kinderen aan bod komen, dat kan bijvoorbeeld door halverwege de ochtend te vragen wie de ketting al gehad hebben (die kinderen gaan staan). Laat de kinderen goed rondkijken wie er nog aan de beurt horen te komen. Ondersteun waar nodig. Stimuleer dat kinderen niet iedere dag de ketting aan het zelfde kind geven. U kunt kinderen bijvoorbeeld een kijkopdracht geven. ('Jij mag Sander zo de opstekerketting geven, kijk maar eens waar jij Sander een opsteker over kunt geven!') Het arsenaal opstekers kan uitgebreid worden. Demonstreer de bedoeling (in plaats van te veel opstekers over uiterlijke kenmerken ook opstekers over het gedrag en de houding van kinderen).

Website-les over opstekers
De opstekerslinger – samen met ouders
In deze extra les op de website over de opstekerslinger krijgt u een handreiking om ook ouders op een eenvoudige wijze te betrekken bij het geven van opstekers.
De les kan op ieder moment door het jaar heen gegeven worden, wanneer het u uitkomt.
Deze les is te vinden in het Deelnemers Domein, bij het overzicht van extra lessen.

De Helpende Handjes
De Helpende Handjes kunt u extra in het zonnetje zetten door hen bewust een paar opstekers te geven. Op deze manier geeft u ieder kind volgens een vaste structuur regelmatig extra opstekers. Bovendien geeft u kinderen ideeën waarover je een ander een opsteker kunt geven.

Samen met ouders

Website-les over opstekers (voor de onderbouw)
De opstekerslinger – samen met ouders
In deze extra les op de website over de opstekerslinger krijgt u een handreiking om ook ouders op een eenvoudige wijze te betrekken bij het geven van opstekers.
De les kan op ieder moment door het jaar heen gegeven worden, wanneer het u uitkomt.
Deze les is te vinden in het Deelnemers Domein, bij het overzicht van extra lessen.

Mijlpalen (voor peuters)
Vertel door middel van een brief aan ouders wat opstekers zijn en waarom ze zo belangrijk zijn. Vraag ouders om 'mijlpalen' oftewel belangrijke stappen in de ontwikkeling van hun kinderen te melden, als ze dat willen. Het geeft een mooie gelegenheid om kinderen in het bijzijn van hun ouders opstekers te geven.

Een opstekerbord in de hal
Hang een opstekerbord in de hal van de school met daarbij een bakje met briefjes, eventueel in de vorm van een hartje of duim. Zorg dat het een plek is in de hal waar iedereen langs komt bij het naar binnen gaan. Nodig iedereen in de school en dus ook de ouders uit elkaar opstekers te geven via de briefjes, die opgehangen worden op het bord. Maak een commissie van kinderen verantwoordelijk voor het beheer van het bord (af en toe weer leeg maken van het bord, briefjes aanvullen, zorgen dat er pennen bij het bord hangen, een mooi lijstje hangen om de mooiste opsteker van de week, af en toe een oproep doen om elkaar opstekers te geven). Maak af en toe een foto van het bord of van een paar briefjes voor in de nieuwsbrief. Zo kunnen ouders die minder in de school komen ook zien welke opstekers kinderen en volwassenen elkaar geven.